

دانشکده علوم انسانی

گروه علمی : مدیریت دولتی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد "M.A"

رشته مدیریت دولتی - گرایش منابع انسانی

موضوع:

"بررسی موافع درایی و یعنی موثر بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران"

استاد راهنمای:

دکتر محمد ضمایری

استاد مشاور:

دکتر رضا رسولی

دانشجو:

مصطفی میلانی

(من لم يشكر المخلوق لم يشكر الخالق)

از باب آیه شریفه مذکور، اکنون که این تحقیق به پایان رسیده است بر خود لازم
می دانم از اساتید محترم جناب آقا ظافن دکتر مجید ضماهی و دکتر رضا رسولی، که با
روشن بینی و راهنمایی های جهت دهنده خود، موجبات بهبود کیفیت این تحقیق را
فرآهم نمودند و همه کسانی که مرا در این راه کمک نمودند، تشکر و قدردانی صمیمانه
نمایم.

توفیق، سلامتی و سر بلندی همه این عزیزان را از خداوند متعال مسئلت می نمایم

تقدیم به بهانه های بی بدیل هستی ام ، پدر
و مادرم

که بهترین دارایی های زندگی ام هستند

و محبتها و دعای خیرشان همواره شامل حالم بوده و

مشوق همیشگی من در کار و تحصیل و زندگی اند.

چکیده

یکی از مهمترین چالش های مدیران امروزی، عدم استفاده کافی از منابع فکری، توان ذهنی و ظرفیت های بالقوه منابع انسانی موجود در سازمان می باشد به طوری که از توانایی های آنان استفاده بهینه به عمل نمی آید به عبارتی افراد توان بروز خلاقیت، ابتکار و فعالیت بیشتری را دارند اما در محیط سازمانی به دلایلی از این قابلیت ها به طور مطلو ب بهره برداری نمی شود لذا هدف از این تحقیق بررسی موانع درونی و بیرونی مؤثر بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران بوده است که بدین منظور ۳۵۵ نفر از کارکنان ادارات پست شهر تهران به روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب و به پرسشنامه تحقیق پاسخ گفتند که دارای ۳۰ سوال بوده که طیف آن طیف ۵ گزینه ای لیکرت می باشد که آلفای کرونباخ آن ۰/۹۰ بدست آمد و در پایان نیز داده های به دست آمده به وسیله آزمون تی تک نمونه ای مورد تحلیل قرار گرفت . نتایج تحقیق نشان می دهد که فقدان تخصص و تعهد کارکنان، عدم انگیزه و تمایل کارکنان، عدم رضایت شغلی کارکنان، ساختار سازمانی، فرهنگ سازمانی، عوامل مدیریتی و فقدان سیستم آموزشی به عنوان موانع درونی و بیرونی مؤثر بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران می باشد.

کلید واژه ها

توانمندسازی کارکنان، موانع درونی، موانع بیرونی، ادارات پست.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول : کایات تحقیق

۱	۱-۱ - مقدمه:
۲	۲-۱ - بیان مسئله:
۳	۱-۳ - اهمیت و ضرورت تحقیق:
۴	۱-۴ - اهداف تحقیق:
۵	۱-۵ - مدل مفهومی تحقیق
۶	۱-۶ - فرضیه های تحقیق:
۷	۱-۷ - روش تحقیق:
۸	۱-۸ - نحوه و ابزار گردآوری اطلاعات:
۹	۱-۹ - قلمرو تحقیق:
۱۰	۱-۱۰ - تعریف مفاهیم و واژگان اختصاصی تحقیق:
۱۱	۱-۱۱ - ساختار پژوهش:
۱۲	

فصل دوم: مبانی نظری و پژوهش تحقیق

۱۳	۱-۲ - مقدمه:
۱۴	۲-۱ - تعریف توانمند سازی
۱۵	۲-۲ - اهمیت و ضرورت توانمندسازی منابع انسانی
۱۶	۲-۳ - توانمند سازی سازمانی
۱۷	۲-۴ - ویژگیهای توانمند سازی سازمانی
۱۸	۲-۵ - ویژگیهای سازمانهای توانمند
۱۹	۲-۶ - ویژگیهای کارکنان در یک سازمان توانمند
۲۰	۲-۷ - اهداف توانمند سازی
۲۱	۲-۸ - رویکردهای توانمند سازی
۲۲	۲-۹ - مدل های توانمند سازی
۲۳	۲-۱۰ - عوامل مؤثر بر احساس توانمندی افراد
۲۴	۲-۱۱ - عوامل فردی

۴۴	دانش: ۱-۱-۱۰-۲
۴۷	مهارت ۲-۱-۱۰-۲
۴۹	هوشمندی (توان ذهري) ۳-۱-۱۰-۲
۵۱	انگنه ۴-۱-۱۰-۲
۵۲	توان جسمی ۵-۱-۱۰-۲
۵۴	عوامل سازمانی ۶-۱-۱۰-۲
۵۴	مشخص بودن اهداف، مسئولیتها و اختیارات در سازمان ۱-۲-۱۰-۲
۵۴	غیر سازی مشاغل و ارتقای شغلی کارکنان ۲-۲-۱۰-۲
۵۴	روحیت و تعلق سازمانی ۳-۲-۱۰-۲
۵۴	اعتماد، صمیخت و صداقت ۴-۲-۱۰-۲
۵۶	فرآیند توانمندسازی ۱۱-۲
۵۷	تسهیم اطلاعات ۱-۱۱-۲
۵۷	خودمحترمی و استقلال کاری در سرتاسر حد و مرزهای سازمان ۲-۱۱-۲
۵۷	جایگزینی کردن بقیه های خود گردان به جای سلسله مراتب ها ۳-۱۱-۲
۵۷	مدلهای توانمندسازی ۱۲-۲
۵۸	مدل توماس و ولتهوسن: ۱-۱۲-۲
۵۹	مدل توانمندسازی رانجن، کرمنو و فردنل ۲-۱۲-۲
۶۱	مدل توانمندسازی باون، ولاور ۳-۱۲-۲
۶۲	مدل والاس، و استورم: ۴-۱۲-۲
۶۳	مدل توانمندسازی وکت، و مارل: ۵-۱۲-۲
۶۴	مدل توانمندسازی ملاک و کارزتو ۶-۱۲-۲
۶۶	موانع توانمندسازی منابع انسانی ۱۳-۲
۷۱	مروزی بر پیشنهاد پژوهش: ۱۴-۲
۷۴	پژوهشهاي انجام شده داخلي: ۱-۱۴-۲
۷۴	پژوهشهاي انجام شده خارجي: ۲-۱۴-۲
	فصل سوم: روش تحقیق
۷۸	مقدمه ۱-۳

۷۸	۲-۳- روشن تحقیق
۷۹	۳-۳- مراحل انجام تحقیق
۸۱	۳-۴- روش‌های جمع آوری اطلاعات
۸۱	۳-۵- ابزار گردآوری اطلاعات
۸۲	۳-۶- روایی و پایایی پرسشنامه
۸۵	۳-۷- جامعه و نمونه آماری
۸۵	۳-۸- روش‌های تجزیه و تحلیل اطلاعات:
	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها
۸۷	۴-۱- مقدمه
۸۸	۴-۲- بخش توصیفی تحقیق
۸۸	۴-۲-۱- جنسیت
۹۰	۴-۲-۲- تأهل
۹۱	۴-۲-۴- تحصیلات
۹۲	۴-۲-۵- سابقه خدمت
۹۲	۴-۲-۶- نوع استخدام
۹۴	۴-۲-۷- میزان درآمد ماهانه
۹۵	۴-۳- بخش استنباطی تحقیق
۹۰	۴-۳-۱- فرضیه اصلی تحقیق:
	فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات
۱۱۳	۱-۵- مقدمه
۱۱۳	۲-۵- نتایج فرضیات تحقیق
۱۱۳	۱-۵-۱- فرضیه اصلی تحقیق:
۱۱۸	۱-۳-۵- پیشنهادات تحقیق
۱۱۸	۱-۳-۵- پیشنهادات اجرایی
۱۲۲	۲-۳-۵- پیشنهادات پژوهشی
۱۲۲	۴-۵- محدودیت‌های تحقیق
۱۲۷	پیوست‌ها

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۸	جدول (۱-۱): منابع استخراج مدل مفهومی تحقیق
۲۵	جدول (۱-۲): ویژگهای رفتاری کارکنان توانمندشده در مقایسه با کارکنان غیرتوانمند
۲۷	جدول (۲-۲) اهداف توانمندسازی
۳۰	جدول (۳-۲) رویکرد های توانمند سازی کارکنان
۳۲	جدول (۴-۲) مقایسه توانمندسازی در نگاه قدیم و جدید انگشت
۳۸	جدول (۵-۲) پنج بعد هسته ای توانمند سازی.
۴۹	جدول (۶-۲): ابعاد توانایی های ذهرب
۵۳	جدول (۷-۲): توانایی های فنی کی (جسمی)
۷۰	جدول (۸-۲) موافع توانمند سازی
۷۳	جدول (۹-۲): سای تحقیقات داخلی:
۷۶	جدول (۱۰-۲): سای تحقیقات خارجی
۸۲	جدول (۱-۳) ساختار پرسشنامه
۸۸	جدول (۴-۱): توزیع جنسیت
۸۹	جدول (۴-۲): توزیع سن
۹۰	جدول (۴-۳): توزیع تأهل
۹۱	جدول (۴-۴): توزیع تحصیلات
۹۲	جدول (۴-۵): توزیع سابقه خدمت
۹۳	جدول (۴-۶): توزیع نوع استخدام
۹۴	جدول (۴-۷): توزیع میزان درآمد ماهانه
۹۶	جدول (۴-۸): نتایج آماره های T تک نمونه
۹۷	جدول (۴-۹): نتایج آزمون T تک نمونه

.....۹۸.....	جدول(۴-۱۰): نتایج آماره های T تک نمونه
.....۹۸.....	جدول(۴-۱۱): نتایج آزمون T تک نمونه
.....۱۰۰.....	جدول(۴-۱۲): نتایج آماره های T تک نمونه
.....۱۰۰.....	جدول(۴-۱۳): نتایج آزمون T تک نمونه
.....۱۰۲.....	جدول(۴-۱۴): نتایج آماره های T تک نمونه
.....۱۰۵.....	جدول(۴-۱۵): نتایج آزمون T تک نمونه
.....۱۰۴.....	جدول(۴-۱۶): نتایج آماره های T تک نمونه
.....۱۰۴.....	جدول(۴-۱۷): نتایج آزمون T تک نمونه
.....۱۰۶.....	جدول(۴-۱۸): نتایج آماره های T تک نمونه
.....۱۰۷.....	جدول(۴-۱۹): نتایج آزمون T تک نمونه
.....۱۰۸.....	جدول(۴-۲۰): نتایج آماره های T تک نمونه
.....۱۰۸.....	جدول(۴-۲۱): نتایج آزمون T تک نمونه
.....۱۱۰.....	جدول(۴-۲۲): نتایج آماره های T تک نمونه
.....۱۱۰.....	جدول(۴-۲۳): نتایج آزمون T تک نمونه
.....۱۱۱.....	جدول (۴-۲۴): اولویت بندی مبنیان اهمیت هر کدام از موانع درونی و بیرونی

فهرست نمودارها

صفحه

عنوان

.....۳۳	..... شکل ۱-۲) رویکردهای مختلف پیامون توانمند سازی.
.....۳۴	..... شکل ۲-۲) مدل توانمندسازی مک لاگان و نل
.....۳۵	..... شکل ۳-۲) مدل توانمند سازی گائو
.....۳۶	..... مدل شماره ۲-۴): مدل توانمندسازی ابراهیم پور و همکاران
.....۳۷	..... شکل ۲-۵) ابعاد سه گانه توانمندسازی
.....۳۸	..... شکل ۲-۶) ماتریس توانمندسازی
.....۴۰	..... شکل ۲-۷): سلسله مراتب داده، اطلاعات، دانش
.....۴۷	..... شکل ۲-۸): روابط بین داده ، اطلاعات و دانش
.....۴۸	..... شکل ۲-۹): مهارت‌های مورد نظر در سطوح مختلف سازمان
.....۵۵	..... شکل ۲-۱۰) عوامل مؤثر بر افراد از توانمندی خود
.....۵۹	..... شکل ۲-۱۱): مدل توانمندسازی توماس و ولتهوس
.....۶۱	..... شکل ۲-۱۲): مدل توانمند سازی رانچر، کرنیو و فردندال
.....۶۲	..... شکل ۲-۱۳-۲): مدل توانمندسازی باول و لاولر
.....۶۳	..... شکل ۲-۱۴-۲): مدل توانمندسازی والاس و استورم
.....۶۴	..... شکل ۲-۱۵-۲): مدل توانمندسازی وکت و مارل
.....۶۵	..... شکل ۲-۱۶-۲): مدل توانمندسازی مالاک
.....۶۹	..... شکل ۲-۱۷-۲): مدل سه بعدی آسیب شناسی توانمندسازی در سازمان
.....۸۸	..... نمودار ۴-۱: توزیع جنسیت
.....۸۹	..... نمودار ۴-۲: توزیع سن
.....۹۰	..... نمودار ۴-۳: توزیع تأهل
.....۹۱	..... نمودار ۴-۴: توزیع تحصیلات
.....۹۲	..... نمودار ۴-۵: توزیع سابقه خدمت
.....۹۳	..... نمودار ۴-۶: توزیع نوع استخدام
.....۹۴	..... نمودار ۴-۷: توزیع میزان درآمد ماهانه

فصل اول:

"کہاں تھیں"

۱-۱ - مقدمه:

راهبرد توانمندسازی، یکی از راهبردهای عمدۀ سازمان‌های امروزی است . بر مبنای این راهبرد واحدهای آموزش و منابع انسانی تلاش می‌کنند تا با تهیه و اجرای برنامه‌های مناسب، ضمن افزایش قابلیت‌ها و شایستگی‌های مدیران، شرایط و محیط را برای بروز خلاقیت و نوآوری کارکنان فراهم آورند زیرا استفاده از توانایی بالقوه مناسب هر سازمانی مزیتی بزرگ بشمار می‌رود. آموزش و توانمندسازی کارکنان یکی از اهداف سازمانها می‌باشد و همیشه بر این باور و بر این تبلیغات استوار است که بهره‌وری در گروه کارکنان تحصیل کرده و توانمند می‌باشد . سازمانهای امروز تحت تأثیر عواملی از قبیل افزایش رقابت جهانی، دگرگونیهای ناگهانی، نیاز به کیفیت و خدمات پس از فروش و وجود منابع محدود زیر فشارهای زیادی قرار دارند. ویژگی سازمان‌های امروزی پویایی و پیچیدگی، ابهام و سنت‌گریزی است و دائمًا از محیط اطراف خود تأثیر می‌پذیرند و تغییر را به عنوان ضرورتی اجتناب ناپذیر پذیرفته‌اند . پیش‌بینی تغییرات با دقت نسبتاً معقول یا آشکار مواجه خواهد بود . با درک این مهم که تغییر جز لاینفک و ذات سازمانهای هزاره سوم شده است، قدرت سازگاری و انطباق با تحولات اخیر در عرصه‌های مختلف اقتصادی اجتماعی، افزایش می‌یابد. به منظور غلبه بر شرایط نامطمئن، پیچیده و پویا تنها راهی که پیش روی مدیران قرار دارد، توانمندسازی سازمان و کارکنان از طریق کسب دانش و مهارتی است که به سرعت کهنه و منسوخ می‌شود (ضیائی و همکاران، ۱۳۸۷: ۷۱).

با توجه به موارد گفته شده، در این فصل به بررسی کلیات تحقیق پرداخته شده است . ابتدا مساله اصلی تحقیق بیان گردید و سپس اهمیت و ضرورت تحقیق مورد بررسی قرار گرفت و در ادامه به اهداف اساسی تحقیق، فرضیات تحقیق، روش تحقیق، روش گردآوری اطلاعات و قلمرو تحقیق پرداخته شده و در انتها نیز واژه‌ها و اصطلاحات تخصصی تعریف و ساختار و محدودیت‌های موجود در اجرای تحقیق بیان شد.

۱-۲- بیان مسئله:

امروزه سازمانها به افرادی نیاز دارند که مشکل گشا و توانمند باشند و بتوانند با استفاده از روش، مهارت، خلاقیت، تعهد و توانمندی خود موجبات اثربخشی سازمان را فراهم آورند (وتن و کمرون، ۱۹۹۶: ۱۵).

اما یکی از مهمترین چالش های مدیران امروزی، عدم استفاده کافی از منابع فکری، توان ذهنی و ظرفیت های بالقوه منابع انسانی موجود در سازمان می باشد به طوری که از توانایی های آنان استفاده بهینه به عمل نمی آید به عبارتی افراد توان بروز خلاقیت، ابتکار و فعالیت بیش تری را دارند اما در محیط سازمانی به دلایلی از این قابلیت ها به طور مطلوب بهره برداری نمی شود (رحمانپور، ۱۳۷۵: ۱۹). اندیشمندان مدیریت تحول و بهسازی سازمان، توانمندسازی کارکنان را به عنوان یک راهبرد مؤثر برای افزایش کارآبی نیروی انسانی و در نتیجه افزایش کارآبی سازمانی معرفی می کنند و معتقدند که توانمندسازی کارکنان یکی از نگرش های مهم و جدید است که امروزه توسط سازمانها به کار گرفته می شود و در واقع پاسخ به نیاز حیاتی مدیریت معاصر در پاسخگویی به نیاز تغییر و تحول است. توانمندسازی ابزاری است برای بازگذاشتن دست کلوکنان به گونه ای که آنها بتوانند برای آنچه که فکر می کنند بهترین است بدون ترس از رد شدن آن توسط رؤسایشان از آزادی عمل برخوردار گردند (بابایی و دیگران، ۱۳۸۱: ۸۶).

بی گمان امروزه تقویت توانمندی افراد در بخش عمومی می تواند نقش مهمی در بهبود کیفیت خدمات ارائه شده از سوی سازمان ها ایفا نماید . امروزه مزیتی که سازمان ها برای پیشی گرفتن از یکدیگر دارند نه در بکارگیری فناوری جدید، بلکه در بالا بودن اعتماد به نفس و میزان تعهد کارکنان به اهداف سازمانی نهفته است بنابراین لازمه دستیابی به هدفهای سازمان، مدیریت موثراین منابع با ارزش است . در این راستا رشد، پیشرفت، شکوفایی و ارتقای توانمندیهای کارکنان تحت عنوان توانمندسازی کارکنان مورد توجه صاحب نظران و کارشناسان قرار گرفته است. (محمدی، ۱۳۸۰: ۶۵) از آن جایی که توانمندسازی منابع انسانی اولین گام در دستگیری به سرآمدی سازمانی قلمداد می شود، توجه به آن برای دستگیری به اهداف سازمان های بخش دولتی که در مسیر اهداف متعالی کشور گام بر می دارند یک ضرورت مای محسوب می شود و تنها با شناسایی موانع استقرار سازمانهای مبتنی بر

توانمندی و تلاش در جهت بر طرف ساختن آنهاست که می‌توان به شایستگی نفوذمند شد و شاهد استقرار پیروزمندانه سازمان‌های توانمند محور بود.

شرکت پست جمهوری اسلامی ایران نیز با هدف دستیابی عموم مردم به خدمات پستی در عرصه ارتباطات، تنظیم و اعمال سیاست‌ها و راهبردهای کلان در زمینه برنامه‌ریزی، تاسیس، تجهیز و توسعه واحدهای پستی و گسترش خدمات پستی به سراسر کشور، در راستای انطباق با روزآمدترین پیشرفت‌های فناوری ارتباطات، تحت نظارت و وابسته به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، در سال ۱۳۶۶ در قالب شرکت دولتی تاسیس و فعالیت آغاز شد و با توجه به تحقق سریع‌تری اصل ۴۴ قانون اساسی، گسترش خصوصی سازی، توسعه رقابت پذیری و آزادسازی فعالیت‌های پستی، در سال ۱۳۸۷ فراغند و اگذاری این شرکت به تصویب هیئت محترم وزیر امور ارتباطات.

شرکت پست جمهوری اسلامی این با برخورداری از بیش از ۱۶ هزار نفوذمند انسانی، ۲۹ هزار نقطه تماس، ۵۰۰۰ مسیر مبادله پستی و جابجایی روزانه بیش از سه میلیون مرسوله، به عنوان سازمانی با تجربه‌ای طولانی و شناخت دقیق از نظرهای روز افزون و رو به تحول مشترک، با اجرای برنامه جامع و زیبایی، باید همپای جامعه جهانی پستی، خدمات گوناگون پستی را با استفاده از آخرین تحولات عرصه فن آوری ارتباطات و اطلاعات به مشترک ارائه دهد. لذا توانمندسازی کارکنان، محوری ترین تلاش مدیران در نوآفرینی، تمرکز زدایی و حذف دیوان سalarی در این سازمان می‌باشد چرا که تجربه نشان می‌دهد که راهبردهای توانمندسازی کارکنان، نقش مهمی در ایجاد و بقای گروه دارد، و نیز موجب تسريع درپاسخگویی به موقع و ارائه خدمات بهینه به مراجعین می‌گردد. اما برنامه‌های توانمند سازی کارکنان در ادارات پست شهر تهران اجرا و عملی نشده است که می‌توان نتیجه گرفت این برنامه‌ها با موانعی روبرو است که باعث مورد بررسی قرار گیرد.

بنابراین با توجه به اینکه محقق خود از کارکنان اداره پست می‌باشد بر آن شد تا به بررسی موانع درونی و بیرونی موثر بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران پردازد که سوال اصلی تحقیق حاضر عبارت است از:

"موانع درونی و بیرونی موثر بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران کدامند؟"

۱-۳- اهمیت و ضرورت تحقیق:

امروزه ما در یک اقتصاد دانشی^۱ زندگی می‌کنیم و مانند گذشته توجه اصلی سازمان‌های مدرن در ماشینی بودن و منزلت نیست بلکه تأکید اصلی آنها در هوشمندی، درک، مهارت‌ها و تجربه کارکنان می‌باشد (منویل و آبر، ۲۰۰۳: ۲۳)^۲ و سازمانها به افرادی نیاز دارند که مشکل گشا و توانمند باشند و بتوانند با استفاده از روش، مهارت، خلاقیت، تعهد و توانمندی خود موجبات اثربخشی سازمان را فراهم آورند (وتن و کمرون، ۱۹۹۶: ۱۵). چرا که داشتن نیروی انسانی توانا و کارآمد که بنیاد ثروت ملی و دارایی‌های حیاتی سازمان به حساب می‌آیند، منافع بسیار زیادی برای سازمانها، شرکتها و بنگاه‌های اقتصادی به دنبال خواهد داشت. تواناسازی ظرفیتهای بالقوه‌ای را برای بهره برداری از سرچشمۀ توانایی انسانی که از آن استفاده کامل نمی‌شود، در اختیار سازمانها می‌گذارد. هر گاه سازمانها بخواهند در دنیای پیچیده و پویای امروزی ادامه حیات دهند، به این نیروی بالقوه نیازمندند و باقیستی آن را مورد استفاده قرار دهند. از این رو، وجود تغییرات سریع پیشرفتهای تکنولوژیک و رقابت‌های آشکار و پنهان در دنیا، اهمیت و ضرورت تواناسازی را بیش از پیش آشکار ساخته است و اعتقاد بر این است که خلاقیت و نوآوری زمانی تحقق می‌یابد که سازمان و بنگاه اقتصادی از نیروهای پرداش، خلاق و با انگیزه بخوردار باشد. به این اعتبار تواناسازی منابع انسانی یعنی ایجاد مجموعه ظرفیتهای لازم در کارکنان برای قادر ساختن آنان به ایجاد ارزش افزوده در سازمان و ایفای نقش و مسئولیتی که در سازمان به عهده دارند توأم با کارایی و اثربخشی^۳. یقیناً تحقق چنین امری علاوه بر دانش و تجربه کارکنان با عنصر کارسازی به نام انگیزه در کارکنان میسر خواهد شد (فرهنگی و اسکندری، ۱۳۸۲: ۱۱-۱۶).

بنابراین با توجه به اهمیت موضوع، ضرورت انجام پژوهشی جهت "بررسی موانع درونی و پرونده موثر بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران" احساس می‌شود.

^۱ - Knowledge Economic
^۲ - Manvill & ober, 2003: 23

۱-۴- اهداف تحقیق:

هدف از تحقیق حاضر "بررسی موانع درونی و بیرونی موثر بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران" می باشد که امید آن می رود در صورت شناخت این عوامل، بتوان گامی در جهت بهبود آن برداشته و زمینه های لازم در جهت توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران را فراهم ساخت. بدین ترتیب می توان اهداف تحقیق را به صورت زیر برشمرد:

الف. هدف اصلی:

► برسی موانع درونی و بیرونی موثر بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران.

ب. اهداف فرعی:

۱. برسی فقدان تخصص و تعهد کارکنان به عنوان یک از موانع درونی موثر بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران.

۲. برسی عدم انگیزه و تمایل کارکنان به عنوان یک از موانع درونی موثر بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران.

۳. برسی عدم رضایت شغلی کارکنان به عنوان یک از موانع درونی موثر بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران.

۴. برسی ساختار سازمانی به عنوان یک از موانع بیرونی موثر بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران.

۵. برسی فرهنگ سازمانی به عنوان یک از موانع بیرونی موثر بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران.

۶. برسی عوامل مدیریتی به عنوان یک از موانع بیرونی موثر بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران.

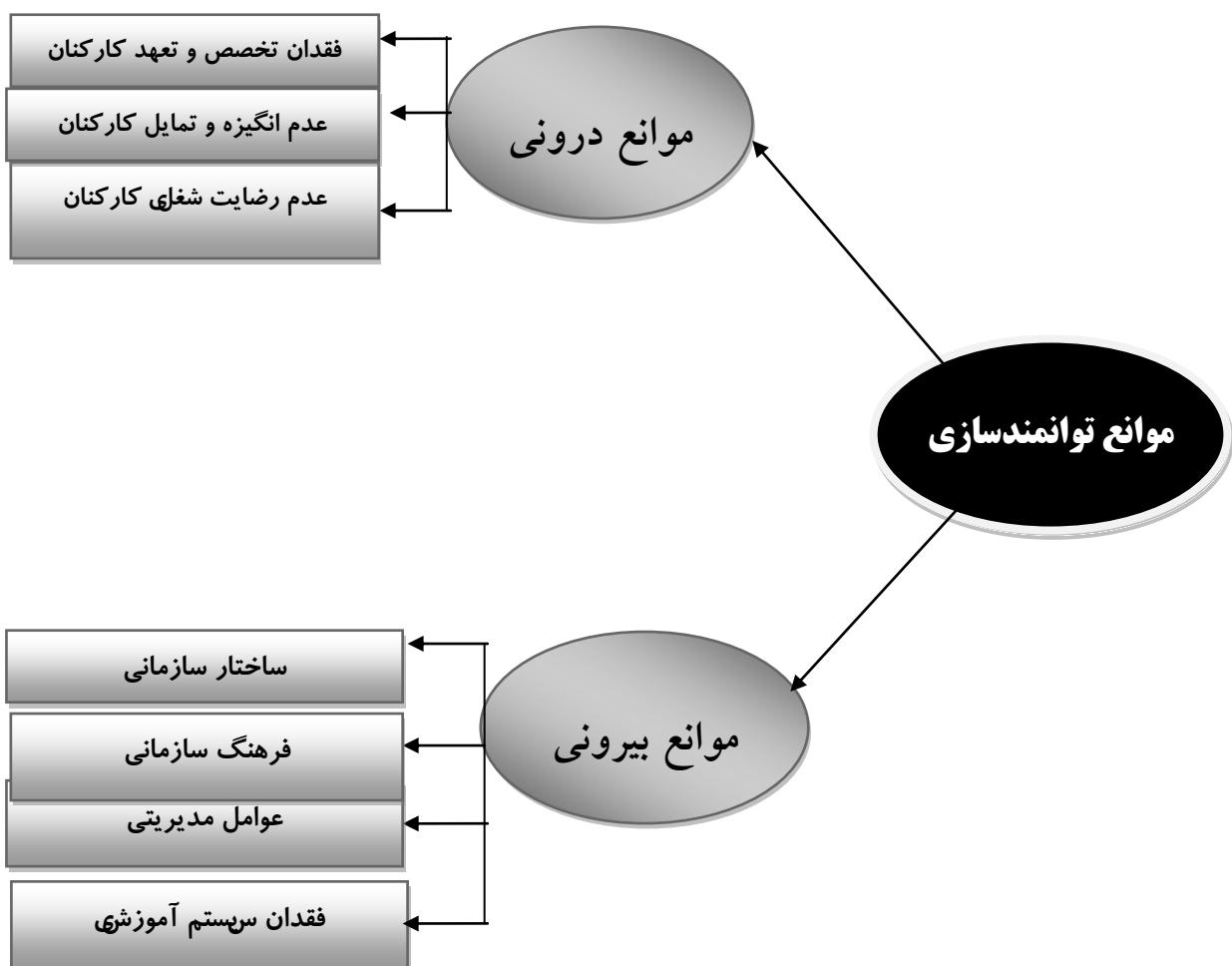
۷. برسی فقدان سیستم آموزشی به عنوان یک از موانع بیرونی موثر بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران.

ج. اهداف کاربردی:

► بدست آوردن شناخت بیشتر از توانمندسازی کارکنان و ابعاد آن.

- بدست آوردن شناخت بیشتر از موانع توانمندسازی کارکنان در ادارات پست.
- دستیابی به راهکارهایی سازنده و کاربردی برای بهبود توانمندسازی کارکنان در ادارات پست.

۱-۵-۱- مدل مفهومی تحقیق

مدل مفهومی تحقیق حاضر برگرفته از مبانی نظری تحقیقات انجام شده است که هر یک از ابعاد با توجه به منبعی که از آن استخراج شده اند در جدول (۱-۱) نشان داده شده است.

جدول (۱-۱): منابع استخراج مدل مفهومی تحقیق

(امیری، ۱۳۸۲) (اورعی، ۱۳۸۷) (کانگر و کاننگو، ۱۹۸۸) (ایرانزاده و هروی، ۱۳۸۹)	فقدان تخصص و تعهد کارکنان	موانع درونی	موافع توانمندسازی
(امیری، ۱۳۸۲) (اورعی، ۱۳۸۷) (کانگر و کاننگو، ۱۹۸۸) (امراللهی، ۱۳۸۲) (ایرانزاده و هروی، ۱۳۸۹)	عدم انگیزه و تمایل کارکنان		
(امیری، ۱۳۸۲) (اورعی، ۱۳۸۷) (کانگر و کاننگو، ۱۹۸۸) (امراللهی، ۱۳۸۲) (ایرانزاده و هروی، ۱۳۸۹)	عدم رضایت شغلی کارکنان		
(وکیلی، ۱۳۸۳) (اورعی، ۱۳۸۷) (ایرانزاده و هروی، ۱۳۸۹)	ساختار سازمانی		
(وکیلی، ۱۳۸۳) (محمدی، ۱۳۸۰) (امیری، ۱۳۸۲) (ایرانزاده و هروی، ۱۳۸۹)	فرهنگ سازمانی		
(وکیلی، ۱۳۸۳) (محمدی، ۱۳۸۰) (سی بورن و ون دل، ۲۰۰۳) (امیری، ۱۳۸۲) (کانگر و کاننگو، ۱۹۸۸) (ایرانزاده و هروی، ۱۳۸۹)	عوامل مدیریتی	موانع پیرونی	
(امیری، ۱۳۸۲) (کانگر و کاننگو، ۱۹۸۸) (امراللهی، ۱۳۸۲) (ایرانزاده و هروی، ۱۳۸۹)	فقدان سیستم آموزشی		

۶-۱- فرضیه های تحقیق:

الف. فرضیه اصلی

➤ موانع درونی و بیرونی بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران موثر می باشند.

ب. فرضیه های فرعی:

۱. فقدان تخصص و تعهد کارکنان به عنوان یکی از موانع درونی بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران موثر می باشد.
۲. عدم انگیزه و تمایل کارکنان به عنوان یکی از موانع درونی بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران موثر می باشد.
۳. عدم رضایت شغلی کارکنان به عنوان یکی از موانع درونی بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران موثر می باشد.
۴. ساختار سازمانی به عنوان یکی از موانع بیرونی بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران موثر می باشد.
۵. فرهنگ سازمانی به عنوان یکی از موانع بیرونی بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران موثر می باشد.
۶. عوامل مدیریتی به عنوان یکی از موانع بیرونی بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران موثر می باشد.
۷. فقدان سیستم آموزشی مناسب به عنوان یکی از موانع بیرونی بر توانمندسازی کارکنان ادارات پست شهر تهران موثر می باشد.